

тивних играх / Ж. Л. Козіна // Физическое воспитание студентов творческих специальностей : сб.научн.трудов под ред. Ермакова С. С. – Харьков : ХГАДИ (ХХПИ), 2009. – № 2. – С. 34–47.

4. Шапошникова В. И. Хронобиология, индивидуализация и прогноз в спорте // Теория и практика физ. культуры. – 2002. – № 3. – С. 34–36.

УДК 796.015(477)

ПІДХОДИ ДО СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ У СТУДЕНТСЬКОМУ СПОРТІ УКРАЇНИ

Михайло МЕЛЬНИК^{1,2}, Мар'ян ПІТИН¹

¹ *Львівський державний університет фізичної культури,*

² *Комітет з фізичного виховання та спорту МОНУ*

Вступ. Студентський спорт має виражену специфіку діяльності та системи підготовки студентів-спортсменів. Це диктує вимогу вивчення різних його складових, у тому числі національно обумовлених [1, 2, 3] та порівняння цих даних із фундаментальними, що представлені в наукових роботах фахівців із галузі фізичної культури та спорту.

Мета – окреслити підхід до системи підготовки спортсменів в студентському спорті України.

Результати. Загальновідомими прикладами побудови системи підготовки спортсменів є екстенсивний та інтенсивний підходи (рис. 1, б, а). [2]. При першому відбувається залучення до масового спорту якнайбільшої кількості осіб, з яких на кожному наступному етапі (резервний, спорт вищих досягнень) залишаються ті, які себе найкраще проявили та мають можливості до подальшого спортивного удосконалення. При інтенсивному підході основним є не максимальне залучення учасників та їх «природний відбір», а пошук найбільш ефективних методик підготовки спортсменів із орієнтуванням на задатки та здібності осіб, залучених до масового спорту, та надалі їх перехід до резервного та спорту вищих досягнень.

Підхід до системи підготовки в студентському спорті України не може бути аналогічним до жодного із вищезазначених. Ситуація із студентським спортом України має своє специфічне схематичне представлення (рис. 1; г).

Серед основних завдань студентського спорту є максимальне залучення до занять спортом на різних рівнях цільово-результативної спрямованості діяльності студентів-спортсменів. Однак об'єктивні показники, які ми виявили, вказують на наявність кількісної диспропорції між студентами-спортсменами на рівні масового студентського спорту та двох вищих рівнях – резервного та спорту вищих досягнень. Це пов'язано із відносно

малою кількістю залучених студентів до участі у вузівських, міжвузівських, а тим паче міжнародних змаганнях.

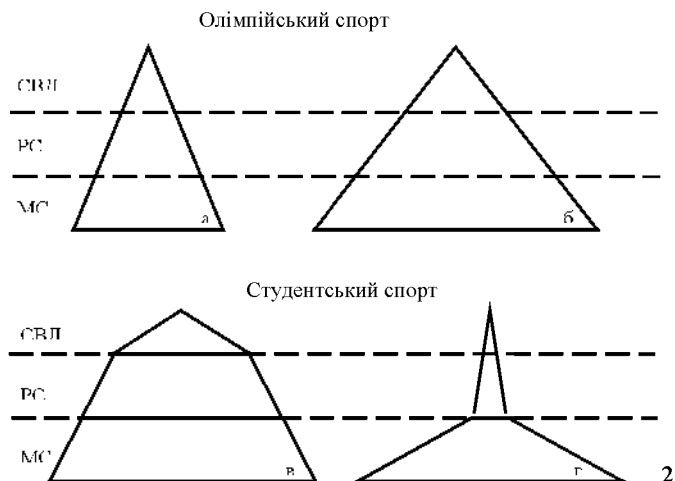

Рис. 1 Схематичні варіанти підходів до системи підготовки спортсменів, спрямованої на досягнення найвищих результатів в олімпійському та студентському спорті: СВЛ – спорт вищих досягнень, РС – резервний спорт, МС – масовий спорт; а – інтенсивний, б – екстенсивний, в – студентський спорт США, г – студентський спорт України

Тому отримане схематичне представлення має достатню базу (основу) на рівні масового спорту, проте свій потенціал реалізують та переходять до резервного спорту менше за 10% студентів-спортсменів, з яких до студентського спорту вищих досягнень потрапляють близько 1–2%. При цій схемі об'єктивно наявні величезні втрати потенційних представників студентів-спортсменів від ВНЗ на змаганнях рівня резервного спорту та спорту вищих досягнень.

На протигагу підходу, наявного в студентському спорті України, ми узагальнили підхід, що наявний в студентському спорті США (рис. 1; в). Відзначимо, що саме модель студентського спорту США вважається однією із найбільш раціональних з огляду на підтримання усєї системи підготовки спортсменів до досягнення найвищих спортивних результатів.

Особливості студентського спорту США проявляються на рівні резервного спорту та спорту вищих досягнень. Для США можна спостерігати перехід більшості представників масового студентського спорту на рівень резервного спорту, що забезпечено великою кількістю видів спорту, з яких проводиться

навчально-тренувальний процес та надзвичайно розгалуженою сіткою змагань із такої ж великої кількості видів спорту. В окремих випадках наявні ієрархічно підпорядковані студентські ліги в одному виді спорту. Це, своєю чергою, дає значне підґрунтя для реалізації та розкриття індивідуальних можливостей студентів-спортсменів на рівні резервного спорту та разом і з значною конкуренцією забезпечує вище кількісне та якісне представлення на рівні студентського спорту США вищих досягнень.

Висновок

Національно-детермінований варіант підходу до побудови системи підготовки в студентському спорті характеризується низькою змагальністю на рівні масового студентського спорту, високою відповідальністю за результат на рівні резервного та студентського спорту вищих досягнень, значними втратами студентів-спортсменів за час навчання.

Список літератури

1. Приступа Є. Обґрунтування напрямків розвитку студентського спорту України в XXI столітті / Є. Приступа, М. Мельник, М. Пітин // Спортивна наука України. – Львів : ЛДУФК, 2016. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/index>.
2. Платонов В. Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения : учеб. тренера высш. квалиф. / Платонов В. Н. – Киев : Олимпийская литература, 2004–584 с.
3. Пітин М. Теоретична підготовка в спорті : монографія / Мар'ян Пітин. – Л. : ЛДУФК, 2015. – 372 с.

УДК 796.015.3.085

МОДЕЛЮВАННЯ ТРЕНУВАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ СПОРТСМЕНІВ КОМАНДНИХ ІГРОВИХ ВИДІВ СПОРТУ

Віктор КОСТЮКЕВИЧ

*Вінницький державний педагогічний університет
Імені Михайла Коцюбинського*

Актуальність. Аналіз науково та методичної літератури, вивчення документів планування тренувального процесу спортсменів високої кваліфікації свідчить, що впродовж останніх 20–25 років у практику спорту широко впроваджують методи моделювання [2, 4, 6, 8, 9]. Це зумовлено кількома причинами: по-перше, складністю аналізу багаторівневої системи підготовки спортсменів; по-друге, достатньо широкою характеристикою засобів і методів підготовки спортсменів; по-третє, різною структурою планування тренувального процесу для різних видів спорту; по-четверте, необхідністю